

Program autorski

PISANIE WIELKOFORMATOWE
– przelamując schemat szkolnej ławki

Opracowany przez:

Marcina Paprotę

nauczyciela języka polskiego i plastyki

arteterapeutę

trenera umiejętności poznawczych

trenera treningów interpersonalnych

Wałcz 2016 r.

Program pod hasłem *Pisanie wielkoformatowe – przelamując schemat szkolnej ławki* jest odpowiedzią na pytania: Jak ważne jest w dzisiejszych czasach odręczne pisanie i co ono rozwija? Po co w czasach tabletów i klawiatur uczyć dzieci pisanie odręcznego?

By nieskoordynowany bazgroł zaczął przypominać kształtną literkę dziecko musi zaangażować oko i rękę. Skoordynować je ze sobą. W odpowiedni sposób chwycić ołówek, zadziałać z odpowiednią siłą i wykorzystać właściwe napięcie mięśniowe. Używa w tym momencie części mózgu odpowiedzialnych za analizę języka, percepcję wzrokową, myślenie abstrakcyjne, zdolności motoryczne, koordynację, orientację przestrzenną.

Badania przeprowadzone na Uniwersytecie Indiana dowiodły, że mózg dziecka piszącego samodzielnie na czystej kartce pracuje inaczej niż mózg dziecka piszącego po śladzie lub korzystającego z klawiatury. Samodzielne odręczne pisanie i rysowanie angażuje przetwarzanie informacji leksykalnych (czytanie), ośrodek czołowy mowy oraz tylną korę ciemieniową – odpowiedzialną za orientację przestrzenną.

Wymagania psychoruchowe są tutaj specyficzne, odmienne dla każdej litery alfabetu. Pisanie liter w różnych kombinacjach i połączeniach wywołuje konieczność ciągłej uwagi.

Tak. Chodzi o zwykłą literkę. Ale w naszej głowie to prawdziwa elektryczna burza neuronów. Ćwiczona i powtarzana regularnie zmienia mózg. Jak? Sprawdzono to. Francuscy badacze obejrzeni nasze mózgi w trakcie pisania za pomocą funkcjonalnego rezonansu magnetycznego. Zauważono różnice w aktywności rozmaitych obszarów, kiedy piszący używał do tego klawiatury albo długopisu. Szare komórki piszących na klawiaturze były mniej aktywne. Rozpalało to znacznie mniej regionów mózgu. Podstawowa różnica dotyczyła przede wszystkim tzw. obszaru Broki.

Ta część mózgu odpowiada za zdolność mówienia: łączenie głosek w wyrazy i zdania oraz za płynne formułowanie wypowiedzi. Odręczne pisanie sprawiało, że stawała się ona aktywna, mimo że ochotnicy, pisząc, milczeli. Uczenie dzieci pisania rozwija u nich zatem lepszą umiejętność wypowiadania się, formułowania myśli.

Pisanie to złożona czynność umysłowa !!! Poza oczywistą korzyścią związaną z nauką zapisywania treści ćwiczy umiejętności niezwykle potrzebne do rozwoju myślenia abstrakcyjnego, symbolicznego, ale także przyczynowo-skutkowego, sekwencyjnego. Dyscyplinuje sposób rozumowania. Dlatego tak ważne jest ćwiczenie u dzieci właściwych nawyków związanych z pisaniem - nie jest wszystko jedno, w którą stronę się pisze, jak stawia się laseczki, ogonki, jak łączy się ze sobą poszczególne litery i że w ogóle się je łączy. To trening umysłu, którego nie zastąpi żadne inne ćwiczenie, ponieważ nauka odręcznego pisania kształtuje sposób naszego rozumowania i wyrażania myśli - wyjaśnia prof. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska.

Lepiej pamięta się to, co zapisało się ręką - bo ślad pamięciowy staje się trwalszy, kiedy w naukę angażujemy więcej zmysłów.

PROCEDURA OSIĄGANIA CELÓW

Założone cele będą realizowane poprzez konkretne praktyczne działania w formie zajęć pozalekcyjnych, gdzie wystąpi **korelacja metody pisania wielkoformatowego oraz arteterapii**. Celem powyższej korelacji jest lepsze oraz trwalsze zapamiętanie form wypowiedzi pisemnych, wynikających z podstawy programowej, przez dzieci szkoły podstawowej.

Zadaniem uczniów będzie redagowanie na dużych arkuszach białego papieru form wypowiedzi pisemnych w myśl zasady: „**Mózg chętniej zapamiętuje to, co duże**”. Pisanie większych liter, słów, zdań, zapisywanie akapitów w różnych kolorach, stosowanie wcięć akapitowych w taki sposób, gdzie trzeba przyłożyć do papieru już nie dwa palce jak w zeszycie, ale całą dłoń lub stopę, tworzenie całych tekstów na dużych formatach przyczyni się do lepszego utrwalenia zapisu graficznego. To z kolei wpłynie także na podwyższenie wyników na testach z zakresu redagowania form pisemnych.

Dlaczego? Ponieważ poprzez zapisywanie tych samych informacji w zeszycie, gdzie mózg rejestruje głównie za pomocą percepcji wzrokowej, nie osiągniemy tak trwałego efektu. Metoda PISANIA WIELKOFORMATOWEGO w połączeniu z arteterapią to doświadczenie nie tylko wzrokowe, ale także kinestetyczne. Skoro ruch wywołuje twórczą i radosną postawę w procesie uczenia się, to pisanie w takiej formie będzie **doświadczeniem pozytywnym**.

Wiemy o tym, że zapisywanie informacji w sposób nieschematyczny powoduje pobudzenie ośrodka emocjonalnego w mózgu, który uruchamia pamięć długoterminową.

Program dostosowany jest również do dzieci, u których jednym z przeważających stylów uczenia się jest uczenie się poprzez ruch, działanie, badanie, odkrywanie czyli dominuje styl kinestetyczny.

Tworzone prace pisemne na wielkoformatowych arkuszach na bieżąco będą modyfikowane, poprawiane przez uczniów w konsultacji z nauczycielem.

I CEL OGÓLNY

Rozwinięcie umiejętności pisania poprzez twórczą i radosną postawę w procesie uczenia się w wyniku korelacji metody pisania wielkoformatowego i arteterapii.

II CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Propagowanie pisania odręcznego.
2. Wyjście poza schemat statycznego nauczania.
3. Pomoc w budowaniu pozytywnego obrazu siebie.
4. Wzbogacanie słownictwa.
5. Rozwijanie umiejętności zapisu graficznego rozmaitych tekstów wynikających z podstawy programowej szkoły podstawowej.
6. Rozwijanie percepcji wzrokowej, myślenia abstrakcyjnego, przyczynowo - skutkowego, sekwencyjnego, zdolności motorycznych, koordynacji, orientacji przestrzennej, umiejętności wypowiedzania się i formułowania myśli.
7. Rozwijanie poczucia własnej wartości.
8. Uwrażliwianie zmysłowe.
9. Stwarzanie atmosfery bezpieczeństwa, życzliwości i otwartości.
10. Kształcenie umiejętności współpracy z innymi.
11. Pomoc w uświadamianiu własnych emocji.
12. Rozładowanie negatywnych emocji.
13. Dostrzeganie potrzeb własnych i drugiej osoby, kształtowanie zdolności empatycznych.
14. Uświadomienie wpływu uczuć na zachowanie.
15. Autorefleksja na temat motywów własnego postępowania.
16. Oswajanie się z własnym ciałem.
17. Zmotywowanie do pracy twórczej.
18. Wdrażanie do pokonywania własnych oporów w wyrażaniu siebie, otwarta postawa wobec siebie.

19. Kształcenie poprawnej wypowiedzi pisemnej, przekazywania własnych myśli i uczuć.
20. Doskonalenie rozmaitych form prezentacji.

III METODY I TECHNIKI PRACY

Do realizacji treści programowych wykorzystane zostanie szerokie spektrum metod i technik arteterapeutycznych (bajkoterapia, muzykoterapia, plastykoterapia) oraz metoda pisania wielkoformatowego.

IV FORMY ORGANIZACYJNE PRACY

- indywidualna, w parach, zespołowa, zbiorowa.

V FORMY PRACY PEDAGOGICZNEJ:

- warsztaty pisania wielkoformatowego w połączeniu z arteterapią: plastykoterapia, bajkoterapia, muzykoterapia.

VI ETAPY DZIAŁANIA

- wstępne poznanie uczestników oraz ich poziomu otwartości,
- praktyczna realizacja programu i zaplanowanych zadań,
- ewaluacja działań.

Po realizacji zaplanowanych zadań zostanie sprawdzony ich poziom skuteczności. Narzędziem do uzyskania informacji będzie anonimowa ankieta, w której uczestnicy wypowiedzą swoje zdanie na temat zajęć. Pierwsza ankieta będzie przeprowadzona w połowie realizacji programu, druga pod koniec.

VII REALIZACJA PROGRAMU

Zakres działań:

Program obejmuje uczniów koła wyrównawczego klasy IV Szkoły Filialnej im. Jana Brzechwy w Różewie. Zajęcia odbywać się będą raz w tygodniu po 45 min.

Przewidywane efekty:

Wychowankowie dzięki innowacyjnej korelacji arteterapii z metodą pisania wielkoformatowego rozwiną percepcję wzrokową, myślenie abstrakcyjne, przyczynowo - skutkowe, sekwencyjne, zdolności motoryczne, koordynację, orientację przestrzenną, umiejętność wypowiedzania się i formułowania myśli.

„Nauka pisania to trening umysłu, którego nie zastąpi żadne inne ćwiczenie, ponieważ nauka odręcznego pisania kształtuje sposób naszego rozumowania i wyrażania myśli” - wyjaśnia prof. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska.

Ponadto dzieci w wyniku zastosowania technik i metod arteterapeutycznych rozwiną umiejętność wyrażania własnych emocji (poprzez twórcze pisanie), w wyniku tego nabędą także umiejętność radzenia sobie z nimi, umiejętność relaksowania się, wyrażania własnych opinii.

Poprzez techniki arteterapeutyczne dzieci twórczo przedstawią swoje uczucia, konflikty i pragnienia, w wyniku tego wyrażą własną frustrację, agresję, strach czy wewnętrzny zamęt.

Dziecko przedstawiając w formie pisemnej swoje uczucia, wydobędzie je na powierzchnię, stanie z nimi twarzą w twarz i nauczy się tym samym, jak nad nimi zapanować.